

A gazdasági társaságok megszűnése, csődeljárás

Vállalkozási alapismeretek 1.

5. előadás

Onyestyák Nikoletta

A VÁLLALATOK ÁTALAKULÁSA

Jogi szabályozása:

A gazdálkodó szervezetek és a gazdálkodó társaságok átalakulásáról szóló 1989. évi XIII. törvény.

Az átalakulás formái:

- Egyesülés (fúzió)
 - Összeolvadás
 - Beolvadás
- Szétválás
- Kiválás
- Vállalati forma átalakulása

Egyesülés (összeolvadás és beolvadás)

Jellemzői:

- A diverzifikáció leggyakoribb formái (Diverzifikáció: A vállalat új termékkel lép új piacra)
- Viszonylag drasztikus módja a vállalatok átalakításának
- Vállalatok növekedését jelenti
- Egyesülésre nem kerülhet sor valamennyi társasági forma között, csak akkor, ha a tagok felelőssége azonos jellegű
Pl. Kft. + Rt.
Kkt + Bt (Kkt-vé alakulás esetén szükséges a kültag hozzájárulása)
- Felszámolás ill. végelszámolás alatt álló társaság nem fuzionálhat

Összeolvadás (A+B=C)

- Két vállalat egyesülése során egy új vállalat jön létre (az összeolvadó társaságok megszűnnek)
- Az összeolvadó társaságok jogai és kötelezettségei az új társaságra szállnak át
- Két egyenrangú fél között jön létre

Pl. két kereskedelmi bank összeolvadása

Beolvadás (A+B=A') (beolvasztás vagy felvásárlás)

- Egy vállalat felvásárol egy másikat vagy annak egy részét
- A beolvadó társaság megszűnik és beolvad a felvásárló (átvevő) társaságba, úgy hogy az utóbbi átveszi annak vagyonát
- A beolvadó társaság jogai és kötelezettségei az átvevő társaságra szállnak át, amely a beolvadó társaság jogutódja
- A felek nem egyenrangúak

PI. K&H IBUSZ Bank

Szétválás

- Egy társaságból több jön létre (az összeolvadás ellentéte)

Jellegzetessége:

Egy szervezeti egység kettő vagy több különálló egysége (rendszerint vállalatra) bomlik.

Kiválás

- Egy szervezeti egységből kiválik annak egy része és önálló vállalkozásként működik tovább.

Fontos! Az összeolvadás, beolvadás és szétválás jogutódlással való megszűnés

A vállalati forma átalakulása

Egy szervezeti formából egy másik szervezeti formába való átmenet.

A szervezeti forma átalakulása kétirányú lehet:

- Egyszerűbb formából bonyolultabb formába (Bt. → Kft., Kft. → Rt.)
- Fordítva (az üzleti gazdálkodás volumenének csökkenése miatt egyszerűbb társasági formába, pl. Kft. → Kkt. Vagy Bt.)

Az összeolvadások és felvásárlások stratégiai vonatkozásai

A vállalati összeolvadások és felvásárlások jelentősége:

- Egyesítik erőforrásaikat
- Megsokszorozhatják tőkeerejüket (növekedés)
- Növelhetik piaci részesedésüket
- Kiaknázzhatják a szinergikus hatásokat

Szinergikus hatás:

Amikor két vagy több különböző tevékenység összeillesztésével olyan kapcsolat jön létre, amely a tevékenységek külön-külön vett értékteremtő képességéhez képest kedvezőbb feltételeket teremt.

A VÁLLALATOK MEGSZŪNÉSE

Csődeljárás – felszámolási eljárás – végelszámolás

Csődeljárás

- **Jogi kerete:** az 1993. évi LXXXI., a csődeljárásról, felszámolási eljárásról és végelszámolásról szóló törvény
- **Célja,** hogy a nehéz pénzügyi helyzetbe került, de még megmenthető társaságokat reorganizációval talpra állítsa, újjászervezze, a fizetőképességet helyreállítsa
- **Fogalma:**
Olyan eljárás, amelynek során az adós – a csődegyezés megkötése érdekében – fizetési haladékot kezdeményez, ill. csődegyezés megkötésére tesz kísérletet.

■ Előnyei:

- A cég vezetése, tulajdonosai esélyt kapnak arra, hogy a jövőben sikeres tevékenységet folytatva a vállalat fennmaradjon
- Az esetek többségében az üzleti partnereknek is kedvezőbb esélyeket teremt követeléseik érvényesítéséhez, mint a felszámolási eljárás

Az csődeljárás megindítása

- megindítására kizárólag a gazdálkodó szervezet vezetője jogosult
- kérelmet a megyei bírósághoz kell benyújtani
- Ha az adós a korábban lefolytatott csődeljárás során fizetési haladékban részesült, két éven belül újabb csődeljárást nem kezdeményezhet maga ellen
- megindításához a gazdálkodó szervezet vezetője köteles a legfőbb szerv előzetes egyetértését beszerezni
- A kérelem benyújtásáról a munkavállalókat, a szakszervezeteket, illetve az üzemi tanácsot tájékoztatni kell.

A bíróság előtti eljárás iránti kérelemhez csatolni kell:

- a legfőbb szerv előzetes egyetértéséről szóló okiratot
- három hónapnál nem régebbi mérleget (egyszerűsített mérleget)
- az adós adószámát
- a hitelezők listáját (névsor, hitelek összege, lejáratosi időpontok)
- a közzétételi költségterítés (15 000 Ft) befizetését igazoló okiratot
- az adósnak nyilatkozatát arról, hogy a kérelem benyújtását megelőző két éven belül fizetési haladékban nem részesült.

A csődeljárás menete:

1. Az adós a bíróságnál kérelmezi a csődeljárás lefolytatását
2. és a csődegyezés megkötése érdekében a hitelezők meghívásával tárgyalást kezdeményez
3. Az adósnak kibontakozási programot (reorganizációs terv) és egyezségi ajánlatot kell készítenie a tárgyalás előtt
4. Az adós a tárgyaláson a hitelezők egyetértését kéri a fizetési haladék igénybevételéhez (az adóst akkor illeti meg a haladék, ha ehhez a lejárt követelések jogosultjainak több mint fele hozzájárul)
5. A tárgyalásról az adós jegyzőkönyvet készít és a tárgyalás eredményét 3 napon belül bejelenti a bíróságon

6. Ha a hitelezők hozzájárulnak a fizetési haladékhoz, a bíróság 90 napos fizetési haladékot rendel el és vagyonfelügyelőt rendel ki
6. A fizetési haladék ideje alatt az adós mentesül a pénzfizetési kötelezettségek teljesítésének elmulasztásához vagy késedelmes teljesítéséhez fűződő jogkövetkezmények alól (de bizonyos követeléseket teljesítenie kell: pl. munkabér és bérjellegű egyéb juttatások, TB és nyugdíjjárulék, SZJA-előleg)
7. A fizetési haladék legfeljebb 60 nappal a hitelezők hozzájárulásával meghosszabbítható

A hitelezők hozzájárulása

Az egyetértést megadottnak kell tekinteni, ha:

- a csődeljárás kezdő időpontjában lejárt hitelezői követelések jogosultjainak több mint a fele és
- a le nem járt hitelezői követelések jogosultjainak több mint $1/4$ -e egyetért a fizetési haladék igénybevételével, feltéve, ha ezeknek a hitelezőknek az összes követelése eléri az adós mérlegében szereplő összes hitelezői követelés $2/3$ -át.

A csődeljárás megszüntetése

- Az adós a tárgyalás eredményét a tárgyalás megtartását követő három napon belül köteles a bíróságnak bejelenteni.
- A bíróság ezt követően dönt a csődeljárás megszüntetéséről vagy a fizetési haladékról szóló végzés meghozataláról.
- Eljárásjogi hiányosságok esetén vagy ha a hitelezők a moratórium elrendeléséhez nem járultak hozzá a bíróság a csődeljárást megszünteti.
- Ha az eljárás megszüntetésére a legfőbb szerv előzetes egyetértésének a hiánya, illetve a kétéves tilalmi idő következtében kerül sor, úgy a bíróság a gazdálkodó szerv vezetőjével szemben a megelőző évben felvett jövedelmének az 50%-áig, (illetve 1 millió forintig) terjedő pénzbírságot szabhat ki.

Fizetési haladék - moratórium

- 90 nap, de határideje egy alkalommal, legfeljebb 60 nappal meghosszabbítható.

A moratórium időtartama alatt:

- az adós a csődeljárást megelőzően keletkezett követelésekkel kapcsolatban kifizetést nem teljesíthet,
- a csődeljárás kezdő időpontját követően keletkezett pénzkövetelések végrehajtása szünetel
- valamennyi követelés kamatozik,
- az adós gazdálkodó szervezet köteles az egyezségi tárgyalás előkészítése körében fizetőképességét helyreállító programot kidolgozni, egyezségi javaslatot készíteni, majd ezt követően egyezségi tárgyalást tartani.

A moratórium ellenére meg kell fizetni:

- a munkabért, bérjellegű egyéb juttatásokat
- személyi jövedelemadó előleget, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, társadalombiztosítási járulékot, baleseti járulékot,
- Munkaerőpiaci járulékot,
- végkielégítést, tartásdíjat, életjáradékot, kártérítési járadékot és bányászati kereset kiegészítést,
- szakképzési hozzájárulást,
- víz- és csatornadíjat,
- a vagyonfelügyelő költségeit,

A vagyonfelügyelő

Feladatai:

- áttekintse az adós vagyoni helyzetét, könyveit, pénztárát, értékpapír- és áruállományát, szerződéseit, bankszámláit stb.,
- az adósnak a csődeljárás kezdő időpontját követően keletkezett kötelezettségvállalásait jóváhagyja.
- felhívja az adóst a követeléseinek érvényesítésére, és ellenőrizze annak végrehajtását,
- beszámoljon a bíróságnak az adós vagyoni helyzetéről,
- kifogást terjesszen elő a csődeljárást lefolytató bíróságnál.

A csődbűncselekmény

- Ha a tartozása fedezetéül szolgáló vagyont elrejt, eltitkolja, megrongálja, megsemmisíti, használhatatlanná teszi, vagy színlelt ügyletet köt,
 - kétes követelést ismer el,
 - az ésszerű gazdálkodás követelményeivel ellentétes módon veszteséges üzletbe kezd,
- és ezekkel a hitelezőinek kielégítését részben vagy egészben megghiúsítja

Felszámolási eljárás

Elindítása:

- ~~Az adós fizetéseképtelensége esetén, az adós, a hitelező vagy a végelszámoló kérésére.~~

Mikor kerül rá sor?

- Ha az adós a csődeljárás lehetőségével nem kíván élni
- Ha a felek között nem jön létre csődegyezés a bíróság elrendeli a felszámolási eljárás lefolytatását (→ sikertelen csődegyezés)
- ha az adós a csődeljárásban kötött fizetési egyezésnek nem tesz eleget (a bíróság megállapítja a fizetéseképtelenséget)
- **Közzétételi kötelezettség:** A felszámolási végzést közzé kell tenni a cégközlönyben.

Végelszámolás

- Nem fizetéseképtelenségi eset

Mikor kerül rá sor?

- Ha a tulajdonosok úgy döntenek, hogy megszüntetik a vállalkozást
- Ha a gazdasági társaság többé már nem felel meg a társasági törvény előírásainak (pl. betéti társaságból kiválik az összes kültag)

A felszámolás és a végelszámolás jogutód nélküli megszűnés!